

УДК 336.02

Онуфрійчук О.П.,
аспірант,
Державна навчально-наукова установа
"Академія фінансового управління"

СТІЙКІСТЬ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ ТА ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Onufriychuk O.P.,
graduate student
State educational scientific institution
"Academy of financial management"

FISCAL SUSTAINABILITY AND ITS ENSURING IN FOREIGN COUNTRIES

Постановка проблеми. З метою зниження ризиків виникнення фінансової кризи багато країн в різні роки вживали заходів з підвищення стійкості державних фінансів. Для цього уряди у середньостроковому і довгостроковому періоді реалізовували програми, направлені на підвищення збалансованості бюджету загального уряду країни. Наслідки останньої фінансово-економічної кризи, істотне зростання державного боргу у багатьох країнах світу і необхідність, у зв'язку з цим, підвищення стійкості державних фінансів надали додатковий стимул для вивчення наявного міжнародного досвіду щодо шляхів та механізмів забезпечення стійкості сектору державних фінансів.

Актуальність комплексного аналізу зазначених аспектів функціонування державних фінансів обумовлена невирішеністю низки проблем, пов'язаних із наслідками світової економічної кризи 2008-2009 рр. В першу чергу негативні наслідки відобразились у зниженні бюджетних доходів низки країн, в тому числі й України. Суттєва розбалансованість призвела до того, що для уникнення дефолту необхідно було залучати ресурси міжнародних фінансових організацій, приватних кредиторів, що лягло додатковим тягарем у забезпеченні стійкого розвитку державних фінансів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями оцінки та забезпечення стійкості державних фінансів займаються такі міжнародні організації, як Європейська комісія, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський центральний банк, Рада з питань фінансової стабільності, Європейський банк реконструкції та розвитку. Проблема стійкості державних фінансів була розглянута у роботах таких зарубіжних вчених, як К. Бьоргнсайд, Н. Джіамаріолі, М. Келл, К. Рейнхарт, Р. Хемінг та інших. Серед вітчизняних вчених варто відзначити наукові праці В.М. Гейця, Т.І. Єфименко, О.С. Власюка, В.М. Федосова, С.С. Гасанова, В.П. Кудряшова, А.І. Даниленка, І.О. Луніної, В.І. Міщенко, Р.Л. Балакіна, Р.І. Копича.

Оскільки наукові публікації з питань забезпечення стійкості державних фінансів в Україні не є чисельними, а тематика досліджень є надто звуженою, широке коло питань залишається відкритим для вивчення та аналізу як в теоретичному, так і в практичному аспектах. Зокрема – вивчення зарубіжного досвіду оцінки і забезпечення стійкості державних фінансів, проведення фіскальної консолідації, боротьби з наслідками кризових явищ, а також зниження рівня бюджетного дефіциту та державного боргу. Даний напрямок дослідження є складним та багатограним, тому потребує поглибленого аналізу, уточнення та удосконалення.

Постановка завдання. Метою статті є проведення аналізу зарубіжного досвіду в контексті оцінки та забезпечення стійкості державних фінансів для розробки пропозицій щодо вдосконалення бюджетно-податкової політики в Україні.

Основними завданнями статті виступають:

- визначення поняття стійкості державних фінансів;
- аналіз стійкості державних фінансів зарубіжних країн, зокрема країн ЄС;
- оцінка проведеної фіскальної політики у державах Єврозони у кризовий та посткризовий період;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення бюджетно-податкової політики в Україні на основі отриманих результатів.

Об'єктом дослідження є фіскальна політика у державах Єврозони.

Предметом дослідження є механізм забезпечення стійкості державних фінансів у країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова та економічна криза 2008-2009 років призвела до значного погіршення фінансового становища як в Україні, так і в державах Єврозони, що відобразилось у зростанні бюджетного дефіциту та державного боргу. Низка державних позабюджетних зобов'язань, що пов'язані із підтримкою фінансового сектора, а також фінансово-економічні наслідки старіння населення створили додаткові проблеми у забезпеченні стійкості державного бюджету. Для подолання наслідків кризи урядами європейських країн було прийнято низку заходів: зменшення надмірних дефіцитів; скорочення державного боргу до більш стійкого рівня; реорганізації банківського сектору з метою зменшення сильних взаємозв'язків між урядом та установами фінансового сектору. Ці заходи супроводжувалися пенсійною і медичною реформами, аби полегшити тягар, зумовлений старінням населення.

Фіскальна стійкість державних фінансів визначається як здатність уряду обслуговувати свої боргові зобов'язання в довгостроковій перспективі. А саме, вести таку податково-бюджетну політику, яка дозволить використовувати поточне сальдо бюджетного балансу у майбутньому для забезпечення витрат на обслуговування боргових зобов'язань [18, с. 54; 12, с. 18].

Оскільки оцінка стійкості державних фінансів носить довгостроковий характер, варто відслідкувати взаємозв'язок між рівнем заборгованості та фіскальною політикою, що проводиться урядами європейських країн.

Відповідно до звіту Європейської комісії, в країнах ЄС відбувалось погіршення фінансового становища та збільшення державного боргу, в умовах демографічної проблеми. Старіння населення, питання фінансової стійкості є гострими політичними проблемами. Саме багатовимірний підхід до оцінки фінансової стійкості забезпечить країнам Єврозони прийняття раціональних, виважених рішень [13, с. 9].

Більшість держав-членів ЄС підпадають під значний ризик можливого фінансового потрясіння, але ступінь ризику та період настання не у всіх країн однаковий. В деяких країнах він носить насамперед коротко- та середньостроковий характер, в той час, як для інших має довгостроковий характер [13, с. 83].

Протягом останніх років ризик фінансового стресу зменшився майже у всіх країнах Євросоюзу. У той час як у 2009 році майже дві третини країн ЄС були вище критичного порогу, у наступні роки короткостроковий ризик поступово був знижений. У 2013 році, відповідно до розрахунків Європейської комісії, найбільш ймовірно, що лише дві країни матимуть високий ризик, а саме: Іспанія і Кіпр. Ці дві країни підпадають під високий ризик і у середньостроковій перспективі, що вказує на необхідність у скороченні їхнього державного боргу до рівня 60% ВВП. Що стосується довгострокової стійкості вищезазначених двох країн, то високий ступінь ризику спостерігається лише у Кіпра, де витрати пов'язані зі старінням населення дуже високі, а у Іспанії – середній рівень ризику за рахунок скорочення таких витрат внаслідок проведення реформи сфери соціального забезпечення.

Для інших 22 держав-членів: Бельгії, Болгарії, Чеської Республіки, Данії, Німеччини, Естонії, Іспанії, Франції, Італії, Латвії, Литви, Люксембургу, Угорщини, Мальти, Нідерландів, Австрії, Польщі, Словенії, Словаччини, Фінляндії, Швеції та Англії існують низькі ризики фінансового стресу у короткостроковій перспективі. Проблеми забезпечення стійкості державних фінансів мають середньо- або довгостроковий характер в залежності від певної

країни [13, с. 35-38]. Зазначимо, що три країни ЄС (Греція, Ірландія, Португалія), які отримують кризову допомогу в рамках програм коригування з боку МВФ та Європейської комісії, не є об'єктом дослідження в доповіді «Фіскальна стійкість» (2012 р.) [13, с. 2].

У середньостроковій перспективі (2012 -2030 рр.) більше половини країн, зокрема Бельгія, Словенія та Великобританія мають високий ризик фінансового стресу, у свою чергу Чехія, Франція, Італія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Австрія, Польща, Словаччина і Фінляндія мають дещо нижчі показники, але ризик стресу також досить високий. Для решти держав-членів - Болгарії, Данії, Німеччини, Естонії, Латвії, Угорщини, Румунії та Швеції середньострокові ризики являються низькими. У Болгарії, Латвії та Румунії цей показник зумовлений низьким рівнем боргу, отже, очікується поліпшення структурних бюджетних позицій у 2014 році при незмінній політиці. Для Угорщини покращення бюджетної позиції, як очікується, буде досягнуто також у 2014 році [13, с. 39-41].

Щодо довгострокової стійкості (2012-2060 рр.) - для п'ятих з цих 22 країн, зокрема Бельгії, Кіпру, Люксембургу, Словенії та Словаччини очікується високий ризик в основному за рахунок значних пенсійних виплат у майбутньому, значно вищих ніж в середньому по ЄС. Для Болгарії, Данії, Чехії, Литви, Мальти, Нідерландів, Австрії, Румунії, Фінляндії і Великобританії, у яких пенсійні витрати вище середнього показника по ЄС, ризик прогнозується середній завдяки кращій початковій бюджетній позиції. Німеччина, Естонія, Франція, Італія, Латвія, Угорщина, Польща та Швеція знаходяться на низькому рівні ризику. Деякі з цих країн вже досягли значного прогресу в реформуванні пенсійної системи (Данія, Естонія, Франція, Італія, Латвія, Угорщина, Нідерланди, Польща та Швеція) [13, с. 41-43] (табл. 1).

Таблиця 1

Стійкість державних фінансів держав-членів ЄС у різній часовій перспективі

Показник	Низький ризик	Середній ризик	Високий ризик
Короткостроковий період (2012-2013рр.)	Бельгія, Болгарія, Чеська Республіка, Данія, Німеччина, Естонія, Франція, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Угорщина, Мальта, Нідерланди, Австрія, Польща, Словенія, Словаччина, Фінляндія, Швеція, Великобританія	-	Іспанія, Кіпр
Середньостроковий період (2012-2030 рр.)	Болгарія, Данія, Німеччина, Естонія, Латвія, Угорщина, Румунія, Швеція	Чеська Республіка, Франція, Італія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Австрія, Польща, Словаччина, Фінляндія	Іспанія, Кіпр, Бельгія, Словенія, Великобританія
Довгостроковий період (2012-2060 рр.)	Німеччина, Естонія, Франція, Італія, Латвія, Угорщина, Польща, Швеція	Болгарія, Данія, Чеська Республіка, Іспанія, Литва, Мальта, Нідерланди, Австрія, Румунія, Фінляндія, Великобританія	Бельгія, Кіпр, Люксембург, Словенія, Словаччина

**Джерело: власна розробка на основі [13]*

У середньо- та довгостроковій перспективі у зв'язку з проблемами, які викликані старінням населення, відбулось перевищення прогнозованих витрат на виплату пенсій, охорону здоров'я тощо. В цілому на 4,75% від ВВП у ЄС планується знизити рівень державного боргу до 2030 року, для досягнення встановленого Договором про

функціонування Європейського Союзу порогу 60% (в середньому по ЄС). За даними експертних служб Європейської комісії, за рахунок скорочення видаткової частини буде проводитись більш жорстка бюджетна політика, яка забезпечить зниження рівня боргу на 3% від ВВП до 2014 р. та 1,25% - після 2014 р. [11, с. 28].

Згідно з прогнозами Європейської комісії, якщо фіскальна і структурна бюджетна політики не носитимуть радикальних змін, то державний борг в ЄС буде залишатись високим в найближчі десятиліття. Починаючи з середини 2020-х років, очікується зростання боргу. Однак відповідні дії визначені Європейською комісією у соціально-економічній стратегії «Євро - 2020» ще навесні 2010 року [18, с. 6]. Зокрема, встановлення бюджетних правил з метою поліпшення фінансового становища в подальшому, поступово повинно забезпечити досягнення державами-членами своїх середньострокових бюджетних цілей та падіння рівня боргу нижче 60% ще до 2030 року.

У рамках вивчення досвіду інших країн щодо підвищенні стійкості державних фінансів слід також розглянути основні дії та плани з посилення здійснюваної бюджетної політики, прийняті урядами низки європейських країн у відповідь на фінансово-економічну кризу останніх років. Адже кризові явища в економіці призвели до зниження бюджетних доходів, а необхідність боротьби з наслідками кризи змусила країни вживати додаткових заходів з боку витратної і дохідної частин бюджету для стимулювання сукупного попиту та підтримки фінансових ринків. Це викликало значне зниження бюджетного балансу, зростання величини державного боргу країн і в кінцевому рахунку змусило тимчасово відмовитися від слідування законодавчо затвердженим правилам бюджетної політики.

Країни ЄС у 2008 році прийняли рішення про пом'якшення правил «Пакту стабільності та зростання» (в подальшому - ПСЗ), країнам-членам ЄС було дозволено тимчасово виходити за встановлену межу державного боргу у 60% та дефіциту бюджету у 3% ВВП [2, с. 9]. Проте, вже у 2011 році було внесено зміни до вищезазначеного нормативного документу за допомогою законодавчих та нормативних актів так званого «Пакета шести» (Sixpack) [3; 4; 5; 6; 7; 8].

На кінець 2011 року лише 10 країн із 27 виконали вимоги по встановленому ліміту дефіциту державного бюджету (рис. 1).

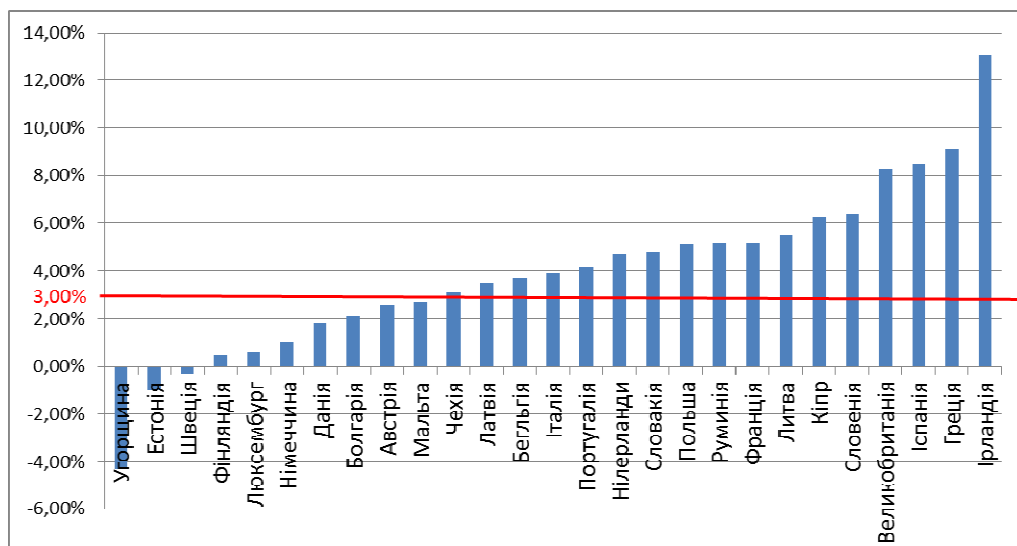

Рис. 1. Рівень бюджетного дефіциту в країнах-членах ЄС на кінець 2011 р. (% ВВП)

Джерело: авторська розробка на основі [15, с. 150]

Стосовно цільового індикатора рівня державного боргу (60% ВВП) зазначимо, що його досягли 13 країн ЄС (рис. 2). Встановлені Договором про функціонування Європейського Союзу вимоги щодо дефіциту бюджету загального уряду та рівня державного боргу досягли лише 6 країн, а саме: Фінляндія, Данія, Швеція, Люксембург, Болгарія та Естонія [16, с. 10].

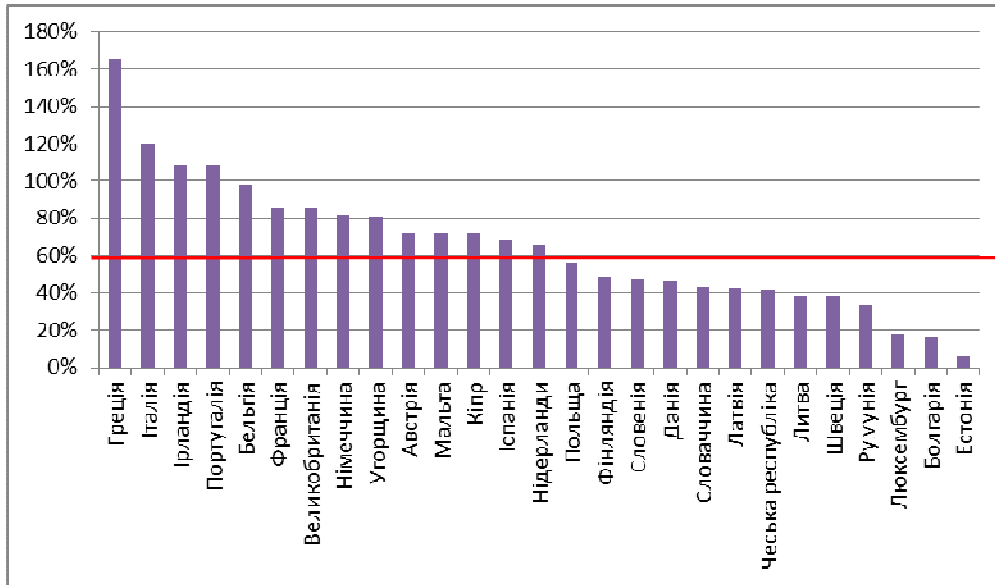

Рис. 2. Рівень державного боргу країн-членів ЄС по відношенню до ВВП на кінець 2011 р.

Джерело: авторська розробка на основі: [15, с. 150]

«Пакетом шести» визначено набір процедур для зменшення дефіциту державного бюджету та державного боргу, введено новий звітний документ – звіт за дотриманням ПСЗ, який подається щороку, у ньому вказуються планові макроекономічні показники - дефіциту та державного боргу на плановий рік та 3 подальших роки [20, с. 2]. Наприклад, коли країна-член пакту не здатна прийняти заходів для забезпечення рівня дефіциту у встановлених законом межах, із неї стягується 0,2% ВВП, які перетворюються у штраф при повторному не виконанні вимог. При подачі неправдивих даних стягується додатковий штраф [4, с. 4-5].

Що стосується валового суверенного боргу країни-члена ПСЗ, у якого він перевищує 60% ВВП, було введено новий контрольний показник боргового скорочення (debt brakes), - скорочення рівня боргу здійснюється у темпі 5% щорічно у порівнянні з середнім показником за попередні три роки [8, с. 35].

У березні 2012 року країнами-членами ЄС було підписано додаткову регулюючу міждержавну угоду – «Договір про стабільність, координацію і управління в Економічному та валютному союзі» або «Бюджетний пакт» (Fiscal Compact), учасниками якого є всі члени Європейського союзу, за виключенням Чехії та Великобританії [14, с. 1-3]. Даний договір частково дублює норми, зазначені у «Пакеті шести», але це здійснено із метою посилення встановлених правил за рахунок внутрішніх перевірок та регуляторів, - імплементації норм у національне законодавство країни-члена. Даний договір вступив в силу 1 січня 2013 року для 16 країн. До основних положень «Бюджетного пакту» відносяться:

1) Правило збалансованого бюджету. Бюджет загального уряду повинен бути збалансованим або профіцитним. Щорічний структурний дефіцит не повинен перевищувати 0,5% ВВП. Країнам з рівнем боргу значно нижчим ніж 60% ВВП дозволено досягати рівня структурного дефіциту в межах 1% ВВП.

2) Правило бюджетного скорочення. Також є дублюючим правилом, як і збалансованого бюджету, опирається на Регламент, що входить до «Пакета шести», але при цьому працює як окремий регулятор, внесений у внутрішнє законодавство.

3) Автоматичний механізм корекції. Даний механізм спрацьовує при недотриманні двох вищенаведених правил.

4) Внесення правил у національне законодавство. Усі три вище зазначені правила повинні бути імplementовані у національному законодавстві.

5) Економічна програма партнерства. Країна, що перебуває в режимі корекції надмірного дефіциту, повинна надати в Комісію і Раду економічну програму партнерства для схвалення структурних реформ щодо стійкого скорочення бюджетного дефіциту на тривалу

перспективу. Реалізація програми і щорічні бюджетні плани, сумісні з програмою реформ, контролюються Комісією та Радою [21, с. 3].

б) Координація випуску державних боргових зобов'язань. Сторони Договору повинні повідомляти про свої плани запозичення на ринку капіталу Раду Європейського Союзу та Європейську комісію для поліпшення координації планування національних запозичень.

7) Здійснення та координація політики підвищення конкурентоспроможності, зайнятості та фінансової стабільності. Держави-члени повинні приймати необхідні дії та заходи із забезпечення конкурентоспроможності, вирішення проблем зайнятості, що сприятиме підвищенню стійкості державних фінансів і зміцненню фінансової стабільності. Такі дії узгоджуються з іншими країнами ЄС та з Єврокомісією [22, с. 6-24].

Додатково було ухвалено «Євро плюс пакт», в якому визначена більш жорстка фіскальна політика [9, с. 3]. Відповідно до цього документа в законодавство країн-членів необхідно внести низку змін:

- відміна індексації заробітної плати;
- підвищення пенсійного віку;
- створення єдиної загальноєвропейської бази оподаткування корпоративним податком;
- створення механізму «боргового скорочення».

Відмова від індексації заробітної плати дозволить країнам ЄС поступово зменшити реальні витрати на робочу силу, що фактично підвищить продуктивність праці та дозволить роботодавцям наймати більшу кількість людей. Таким чином, підвищується зайнятість та скорочуються витрати у бюджетному секторі.

Підвищення пенсійного віку, а також реалізація «Схеми з використання цільових стимулів по найму працівників у літньому віці» знизить навантаження на пенсійну систему та забезпечить певний захист від криз стійкості державних фінансів у середньо- та довгостроковій перспективі, пов'язаних із процесом старіння населення.

Що стосується подальшого розвитку країн ЄС, варто зазначити про прийняття 2 фіскальних регламентів у травні 2013 року (tworack), які визначають створення фіскального союзу в рамках Економічного та монетарного союзу. Дані регламенти засновані на положеннях про моніторинг і оцінку проектів державних бюджетів та забезпеченні корекції надмірного дефіциту в зоні євро [10, с. 2].

Висновки та подальші дослідження. Отже, проведений аналіз дає можливість зробити такі висновки:

1. Проблема забезпечення стійкості державних фінансів у зарубіжних країнах набула неабиякого важливого практичного значення. Ефективним інструментом по забезпеченню стійкості державних фінансів у країнах ЄС виступає фіскальна політика, яка повинна базуватись на стимулюванні дохідної частини бюджету та скороченні витрат на соціальну сферу. Дані вектори регулювання забезпечуються низкою фіскальних правил, визначених у регламентах та резолюціях Європарламенту.

Для України впровадження таких фіскальних механізмів регулювання як-от правило бюджетної збалансованості, правило боргового скорочення та автоматичного механізму корекції бюджетної політики дозволить зробити крок вперед на шляху до підвищення стійкості системи державних фінансів.

2. Запровадження в Україні моніторингу динаміки індикаторів стійкості державних фінансів дозволить визначити не лише обсяги фіскальних розривів (та їх врахування відносно ВВП), а й причини їх формування. Розрахунки змін індикаторів на коротко-, середньо- й довгострокову перспективу нададуть можливість визначити реальні орієнтири досягнення необхідного первинного балансу операцій сектору загального державного управління на визначений період. Досягнуті результати будуть використані для розроблення конкретних заходів, спрямованих на досягнення зазначених орієнтирів та визначення обсягів і структури фінансового ресурсу, потрібного для їх реалізації [1, с. 36].

3. Для розв'язання проблем стійкості державних фінансів та забезпечення сталого розвитку України доцільно запровадити власну систему оцінки стійкості державних фінансів, подібну існуючій у країнах ЄС. При цьому варто урахувати особливості фінансово-економічної системи нашої країни. Для запровадження єдиної системи оцінки стійкості державних фінансів в Україні необхідно вирішити проблему формування інформаційної бази, організації збору й оброблення інформації - внести зміни до вимог щодо розроблення й

публікації відповідних статистичних показників розвитку системи державних фінансів, а також методологічного забезпечення проведення їх оцінки.

Література

1. Гасанов С.С. Формування системи індикаторів фінансової стійкості сектору загального державного управління / С.С. Гасанов, В.П. Кудряшов, Р.Л. Балакін // Фінанси України. – 2012. – № 9. – С. 18 – 37.
2. Communication from the Commission to the European Council. A European Recovery Plan. COM (2008) 800 final. – Brussels. – 26.11.2008. – pp. 1–19.
3. Council Directive 2011/85/EU of 8 November 2011 on requirements for budgetary frameworks of the Member States // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 41-47.
4. Council Regulation (EU) No 1173/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the effective enforcement of budgetary surveillance in the euro area // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. -1-7.
5. Council Regulation (EU) No 1174/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on enforcement measures to correct excessive macroeconomic imbalances in the euro area // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 12-24.
6. Council Regulation (EU) No 1175/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 amending Council Regulation (EC) No 1466/97 on the strengthening of the surveillance of budgetary positions and the surveillance and coordination of economic policies // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 25-32.
7. Council Regulation (EU) No 1176/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 33-40.
8. Council Regulation (EU) No 1177/2011 of 8 November 2011 amending Regulation (EC) No 1467/97 on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure // Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 33-40.
9. Cover note from the General secretariat of the European Council to Delegation. Consultations. – Brussels. – 20.04.2011. – pp. 1-38 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/120296.pdf/
10. European Commission. 'Two-Pack' enters into force, completing budgetary surveillance cycle and further improving economic governance for the euro area. MEMO (2013) 457. Europa. 27 may 2013.– 27.05.2013. – pp. 1-5 [Electronic resource]. – Mode of access: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-457_en.htm
11. European Commission. Ensuring sound public finances: Fiscal Sustainability Report 2012. Memo (2012) 1001 . Europa. 18 December 2012. – Brussels. – 18.12.2012. – pp. 27-38 [Electronic resource]. – Mode of access:: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-1001_en.htm#footnote-2
12. European Commission. Public Finance in EMU 2012// European Economy. – 2012. – №4 – 329 p.; Public Finance Sustainability [Electronic resource]. – Mode of access:: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/03_public_finance_sustainability.pdf
13. European Commission. Fiscal Sustainability Report 2012// European Economy. – 2012 - №8 – 204 p. [Electronic resource]. – Mode of access:: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/fiscal-sustainability-report_en.htm
14. European Commission. Public Finance in EMU 2012// European Economy. – 2012. – №4. – 329 p.; Public Finance Sustainability [Electronic resource]. – Mode of access:: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/03_public_finance_sustainability.pdf
15. European Commission. Spring forecast 2013 - The EU economy: adjustment continues// European Economy. – 2012. – № 4. – 329 p. [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee2_en.pdf

16. Fiscal compact enters into force 21/12/2012// European Council. Press 551, Nr. 18019/12. – Brussels. – 21.12.2012. – pp. 1-4 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134543.pdf
17. General Government Data: Revenue, Expenditure, Balances and Gross Debt (Part II: Tables by series). European Commission 1 May 2012. – 31.08.2012. – pp. 1-38 [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/gen_gov_data/documents/2012/spring2012_country_en.pdf
18. Giammarioli, N. et al., “Assessing fiscal soundness: theory and practice” // Occasional Paper Series No 56. – ECB. – Frankfurt am Main. – March 2007, 378 p.
19. Official website Europe-2020 [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm
20. Stability and convergence programmes are prepared by Member States to present their medium term budgetary strategy. European Commission. Economic and financial affairs [Electronic resource]. – Mode of access: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/convergence/
21. Statement by the euro area heads of state or government// European Council – Brussels. – 09.12.2011. – pp. 1-7 [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/126658
22. Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union (TSCG). European Council. 2 March 2012. – Brussels. – 17.08.2012. – pp. 1-35 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://european-council.europa.eu/eurozone-governance/treaty-on-stability>

References

1. Gasanov, S.S., Kudryashov, V.P. and Balakin, R.L. (2012), Formation of the financial sustainability indicator system of the general public management sector, Finance of Ukraine, no. 9, pp.18–37.
2. Communication from the Commission to the European Council. A European Recovery Plan. COM (2008) 800 final. – Brussels. – 26.11.2008. – pp. 1–19.
3. Council Directive 2011/85/EU of 8 November 2011 on requirements for budgetary frameworks of the Member States, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 41-47.
4. Council Regulation (EU) No 1173/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the effective enforcement of budgetary surveillance in the euro area, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 1-7.
5. Council Regulation (EU) No 1174/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on enforcement measures to correct excessive macroeconomic imbalances in the euro area, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 12-24.
6. Council Regulation (EU) No 1175/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 amending Council Regulation (EC) No 1466/97 on the strengthening of the surveillance of budgetary positions and the surveillance and coordination of economic policies, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 25-32.
7. Council Regulation (EU) No 1176/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 November 2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 33-40.
8. Council Regulation (EU) No 1177/2011 of 8 November 2011 amending Regulation (EC) No 1467/97 on speeding up and clarifying the implementation of the excessive deficit procedure, Official Journal of the European Union. – L 306. – 23.11.2011. – pp. 33-40.
9. Cover note from the General secretariat of the European Council to Delegation. Consultations. – Brussels. – 20.04.2011. – pp. 1- 38, available at: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/120296.pdf/
10. European Commission. ‘Two-Pack’ enters into force, completing budgetary surveillance cycle and further improving economic governance for the euro area. MEMO (2013) 457. Europa. 27 may 2013.– 27.05.2013. – pp. 1-5, available at: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-457_en.htm

11. European Commission. Ensuring sound public finances: Fiscal Sustainability Report 2012. Memo (2012) 1001 . Europa. 18 December 2012, Brussels, 18.12.2012, pp. 27-38, available at: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-1001_en.htm#footnote-2
12. European Commission. Public Finance in EMU 2012, European Economy, no. 4, 329 p.; Public Finance Sustainability, available at: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/03_public_finance_sustainability.pdf
13. European Commission. Fiscal Sustainability Report (2012), European Economy, no.8, 204 p. available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/fiscal-sustainability-report_en.htm
14. European Commission. Public Finance in EMU 2012// European Economy.-2012.- №4 – 329 p.; Public Finance Sustainability, available at: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/themes/03_public_finance_sustainability.pdf
15. European Commission. Spring forecast 2013 - The EU economy: adjustment continues// European Economy.-2012.- №4 – 329 p., available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2013/pdf/ee2_en.pdf
16. Fiscal compact enters into force 21/12/2012// European Council. Press 551, Nr. 18019/12. – Brussels. – 21.12.2012. – pp. 1-4, available at: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/134543.pdf
17. General Government Data: Revenue, Expenditure, Balances and Gross Debt (Part II: Tables by series). European Commission 1 May 2012, 31.08.2012, pp. 1-38, available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/gen_gov_data/documents/2012/spring2012_country_en.pdf
18. Giammarioli, N. et al. (2007), “Assessing fiscal soundness: theory and practice”, Occasional Paper Series no 56, ECB, Frankfurt am Main, March 2007, 378 p.
19. Official website Europe-2020, available at: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm
20. Stability and convergence programmes are prepared by Member States to present their medium term budgetary strategy. European Commission. Economic and financial affairs, available at: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/convergence/
21. Statement by the euro area heads of state or government, European Council – Brussels, 09.12.2011, pp. 1-7, available at: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/126658
22. Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union (TSCG). European Council. 2 March 2012. – Brussels. – 17.08.2012. – pp. 1-35, available at: <http://european-council.europa.eu/eurozone-governance/treaty-on-stability>